

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Robert Stefanicki

w sprawie z powództwa Ł. W.
przeciwko E. Spółce Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K.
o zadośćuczynienie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 maja 2024 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 10 sierpnia 2023 r., sygn. akt III APa 14/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża strony pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego powoda.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2023 r. na skutek apelacji powoda Ł. W. oraz pozwanej E. Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K., reprezentowanej przez zarządcę masy sanacyjnej – A. S., w punkcie II - zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 21 czerwca 2022 r. w całości w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powoda: kwotę 106.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami (pkt 1), kwotę 2.800 zł tytułem opłaty od pozwu oraz 6.091,30 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2) oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa 1.557,19 zł tytułem kosztów sądowych (pkt 3). W pkt III - oddalił apelację pozwanej

i w pkt IV - zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.287 zł tytułem opłaty od apelacji i 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

W skardze kasacyjnej zarządca masy sanacyjnej działając w imieniu własnym, lecz na rzecz pozwanej spółki zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji w części, w zakresie pkt II i IV sentencji wyroku. W podstawach skargi podniósł zarzut naruszenia przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, to jest naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. przez ich nieprawidłowe zastosowanie i ustalenie przez Sąd stanu faktycznego z całkowitym pominięciem przeprowadzonych w sprawie dowodów z opinii biegłego psychologa i psychiatry (a właściwe wbrew tym opiniom), co doprowadziło do wydania przez Sądy zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji rozstrzygnięć wprost sprzecznych z przeprowadzonymi opiniami biegłych sądowych i zaistniałym stanem faktycznym.

W oparciu o przedstawione zarzuty wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi oraz wniósł o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi.

Zarządca masy sanacyjnej wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność, wobec tego, że zarówno Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji wydały rozstrzygnięcia całkowicie niezgodne z treścią wydanych w sprawie opinii biegłych psychologa i psychiatry, które to opinie nie były przez Sądy kwestionowane w żadnym aspekcie. W uzasadnieniu podniósł, że w zaistniałym w niniejszej sprawie stanie faktycznym Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska wyrażonego w opiniach biegłych psychiatry i psychologa przyjmując, że nie było podstaw do ustalenia uszczerbku, trudności psychicznych związanych ze śmiercią ojca powoda. Biegli sądowi: psycholog i psychiatra, w zakresie swojej specjalności stwierdzili brak podstaw do ustalenia stopnia cierpień, stopnia uszczerbku na zdrowiu, stopnia obniżenia aktywności życiowej powoda i trudności psychicznych w związku ze zdarzeniem i tragiczną śmiercią ojca powoda, a także, stopnia obniżenia aktywności życiowej powoda i trudności psychicznych związanych ze śmiercią ojca. Sądy obu instancji wydając rozstrzygnięcia w sprawie,

wprost wskazały, że nie podzielają powołanych w sprawie opinii biegłych i orzekły, że powód doznał krzywdy i uszczerbku na zdrowiu w związku ze śmiercią ojca będącego pracownikiem pozwanej spółki. Zdaniem skarżącego, Sądy *meriti* wydając rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, dopuściły się obrazy art. 278 § 1 k.p.c., bowiem we własnym zakresie dokonały oceny stanu faktycznego w zakresie wymagającym posiadania wiadomości specjalnych. Jak słusznie wskazuje się zarówno w doktrynie, jak i judykaturze oczywiste jest, że opinia biegłego, pomimo jej specyficznego charakteru, jak każdy inny środek dowodowy podlega ocenie sądu na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Sąd nie dokonuje jednak oceny wiarygodności opinii, lecz ocenia ją pod względem fachowości, rzetelności czy logiczności, może także pomijać oczywiste pomyłki czy błędy rachunkowe. W zaistniałym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny, jak również Sąd Okręgowy, zajął stanowisko sprzeczne z treścią opracowanych w sprawie opinii - nie podważając jednocześnie ich prawidłowości merytorycznej, logicznej czy też rzetelności. Powyższe pozwala, według skarżącego, na jednoznaczne stwierdzenie, że wydane w niniejszej sprawie rozstrzygnięcie jest oczywiście wadliwe i winno ulec zmianie, a niniejsza skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej zwrotu kosztów postępowania według norm prawem przepisanych wraz z podatkiem 23% VAT, a także ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przesądu i dlatego nie został uwzględniony. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wobec tego wniosek o przyjęcie

skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z powołanych powyżej okoliczności, a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 sierpnia 2023 r., I PSK 26/23, LEX nr 3592110, 27 lutego 2024 r., I CSK 6353/22, LEX nr 3689981, 27 marca 2024 r., I CSK 521/23, LEX nr 3714328).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to jest oczywistej zasadności wniesionej skargi. Nie można jednak przyjąć, że przesłanka ta w rozpoznawanej sprawie została spełniona. Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona, to powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2023 r., I PSK 102/22, LEX nr 3569426). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje bowiem skarżącego do przedstawienia wywodu prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego: z 23 listopada

2011 r., III PK 44/11, LEX nr 1124094; 7 lutego 2024 r., II USK 124/23, LEX nr 3669686).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia oraz wniesionej skargi kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzi przesłanka przedsądu w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Należy bowiem podkreślić, że z mocy art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, biorąc z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania. Zgodnie z art. 398³ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia prawa materialnego lub podstawie naruszenia przepisów postępowania. Obie podstawy kasacyjne pozostają ze sobą w związku funkcjonalnym. W świetle art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. nie jest bowiem możliwe prawidłowe zastosowanie prawa materialnego bez zgodnego z prawem procesowym ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (wyroki Sądu Najwyższego: z 11 kwietnia 2006 r., I PK 164/05, Monitor Prawa Pracy 2006, nr 10, s. 541, 25 kwietnia 2023 r., II CSKP 612/22, LEX nr 3585118, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 marca 2024 r., III USK 98/23, LEX nr 3699518). Zatem najpierw decyduje prawidłowo rozumiane prawo materialne, które określa przesłanki dochodzonego świadczenia, a te wyznaczają, jakie ustalenia stanu faktycznego są konieczne i mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu (art. 227 k.p.c.). Zarzuty podstawy procesowej nie mogą być dowolne, lecz muszą pozostawać w związku z normą prawa materialnego, od której zależy wynik sprawy. Wobec tego zarzuty naruszenia przepisów postępowania mogą być podstawą skargi kasacyjnej jedynie wówczas, gdy uchybienie tym przepisom mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 2 k.p.c.). Konieczne jest więc odpowiednie zredagowanie każdego z zarzutów naruszenia przepisów postępowania przez wskazanie, jaki wpływ na sposób rozstrzygnięcia sprawy miały podnoszone przez skarżącego uchybienia procesowe (wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2014 r., IV CSK 679/13, LEX nr 1511203; postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., I CSK 3037/23, LEX nr 3619216).

W niniejszej sprawie autor skargi kasacyjnej, uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołał się na oczywistą zasadność wniesionej skargi, gdyż „Sądy meriti wydając rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie,

dopuszcili się obrazy art. 278 § 1 k.p.c., bowiem we własnym zakresie dokonali oceny stanu faktycznego w zakresie wymagającym posiadanie wiadomości specjalnych”, zaś w podstawach kasacyjnych zarzucił tylko obrazę przepisów prawa procesowego, nie próbując powiązać zarzucanych uchybień z naruszeniem prawa materialnego, a tym samym wykazać wpływu zaistniałych - w jego ocenie - wadliwości postępowania na wynik sprawy. Tymczasem stawiane w podstawach skargi zarzuty naruszenia prawa procesowego dla ich zasadności powinny wskazywać, jakie znaczenie miałyby te uchybienia dla wyniku sprawy, który jest rezultatem subsumcji prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego. Skarżący nie poniósł zaś żadnych zarzutów naruszenia prawa materialnego, tym samym pozbawiając się możliwości wykazania wpływu ewentualnych naruszeń przepisów postępowania na wynik sprawy.

Ponadto zauważyć należy, że skarżący w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów. Podnoszone przez skarżącego argumenty stanowią polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, co, zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Należy przypomnieć, że orzecznictwo wypracowane na gruncie art. 233 § 1 k.p.c. jest obszerne, a zarzut naruszenia tego przepisu nie może wypełniać kasacyjnej podstawy naruszenia prawa procesowego z uwagi na ograniczenia wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c., ponieważ dotyczy kwestii oceny dowodów przez sądy *meriti* (wyroki Sądu Najwyższego: z 5 lutego 2014 r., V CSK 140/13, LEX nr 1458681; 10 czerwca 2014 r., I PK 309/13, LEX nr 1494015; 10 maja 2023 r., II CSKP 1122/22, LEX nr 3555414). Do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520; 8 lipca 2021 r., II USK 222/21, LEX nr 3362115). Sąd Najwyższy jest bowiem związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy (art. 393³ § 3 k.p.c.). Wyjątkowo zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może

stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej jedynie wtedy, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykaże, że sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2005 r., IV CK 122/05, Legalis nr 97143; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2021 r., II USK 244/21, LEX nr 3317008). W skardze kasacyjnej brak jest tego rodzaju argumentacji.

W tym kontekście należy przypomnieć, że zgodnie z jednolitą linią orzecniczą dowód z opinii biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64, 29 lutego 2024 r., I CSK 1038/23, LEX nr 3711281). Opinia biegłego nie ma w sprawie znaczenia rozstrzygającego i podlega ocenie jak każdy środek dowodowy. Biegły wyraża opinię o tej części materiału dowodowego, którą sąd wskazuje do celów jej wydania, nie dokonuje natomiast wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego sprawy, co jest obowiązkiem sądu orzekającego. Opinie biegłych, podobnie jak reszta materiału dowodowego, podlegają ocenie sądów rozpoznających sprawę, zgodnie z zasadą swobodnego uznania sędziowskiego. Sądy mają zatem prawo ocenić, czy zebrane w toku sprawy opinie biegłych wystarczająco wyjaśniają wymagające wiadomości specjalnych kwestie istotne przy rozstrzyganiu sprawy, czy też konieczne jest zasięgnięcie opinii innych biegłych (wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2023 r., II USKP 36/22, LEX nr 3557850; postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 maja 2021 r., I USK 60/21, LEX nr 3245381; 31 maja 2022 r., I CSK 421/22, LEX nr 3449662; 16 kwietnia 2024 r., II USK 330/23, LEX nr 3714336).

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny oceniając krzywdę doznaną przez powoda w związku ze śmiercią ojca w wyniku popełnionego przestępstwa, nie podzielił stanowiska wyrażonego w opiniach biegłych psychiatry i psychologa. Uznał bowiem, że dla oceny stopnia krzywdy, jakiej doznał powód, opinie te nie

były dowodem niezbędnym. Mając na uwadze, że powód w swoich zeznaniach, potwierdzonych zeznaniami brata – P. W., iż mierzył się z takimi emocjami jak: poczucie pustki i osamotnienia, wstrząsu psychicznego wywołanego śmiercią ojca, brakiem oparcia w pomocy ojca w trudnym momencie wchodzenia w życie dorosłe, założenia rodziny, chorobie matki. Powód ze wszystkimi trudnościami musiał sobie poradzić bez pomocy ojca. Fakt, że nie korzystał z pomocy psychologów, ani psychiatrów nie przekreśla zdaniem Sądu, negatywnych emocji, jakich doznał powód, po śmierci ojca takich jak poczucie pustki oraz osamotnienia. W ocenie Sądu odwoławczego cierpienia powoda wywołane śmiercią ojca nie były mniej intensywne tylko dlatego, że powód nie korzystał z pomocy lekarskiej czy terapii. W bardzo młodym wieku utracił on wsparcie tragicznie zmarłego ojca, więź z nim, ewentualną pomoc w chorobie matki. Okoliczności powyższe zostały potwierdzone zeznaniami powoda oraz jego brata. To na tych dowodach oparł się Sąd odwoławczy, uznając zasadność roszczenia powoda o zasądzenie zadośćuczynienia za doznane przez powoda krzywdy.

Dokonana przez Sąd odwoławczy ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia przepisów wyrażona w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego. Podnoszone przez skarżącego w tym zakresie argumenty stanowią zatem polemikę z oceną dowodów i wynikającymi z niej ustaleniami faktycznymi, podczas gdy zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Tymczasem pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa procesowego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu Sąd Najwyższy z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., zważając na dotychczasowy

wynik sprawy oraz obciążanie strony pozwanej w restrukturyzacji kosztami zastępstwa procesowego na rzecz powoda i na tym tle wartość przedmiotu sporu.

[SOP]

[ms]